perfectly speechless. She could not even thank him. She could only hang over little Charles with the most disordered feelings' [4, 184], and Chapter 31 of 'Northanger Abbey', *'Seeing in the tell-tale compression of the pages before them that we are all hastening together to perfect felicity'* [4, p. 215]. For each quotation, the translator provides her own translations without turning to Ukrainian editions of the said novels – *'…вона відчула, ніби звільнилася від нього… Не встигла вона зрозуміти, що капітан Вентсворт зробив це… його рішуче відтягли… Її відчуття після цього відкриття буквально відібрали їй мову. Вона не змогла навіть подякувати йому. Вона могла тільки схилитися над малим Чарльзом цілковито збентежена'* [7, p. 232] and *'Бо бачать у красномовному зменшенні сторінок, що ми всі разом квапимося до повного блаженства'* [7, p. 272].

Thus, as part of our research, we investigated thematically related intertextual markers of several types in David Lodge's novels 'Changing Places' and 'Small World' and the strategies for their rendering in the Ukrainian translations of the novels. A self-compiled parallel English-Ukrainian Sketch Engine corpus consisting of the novels' texts served as a tool for conducting translation analysis and ensuring the qualitative precision of the research.

REFERENCES

1. Bazerman C., Prior P. What Writing Does and How It Does It: An Introduction to Analyzing Texts and Textual Practices. New York: Routledge, 2003. 372 p.
2. Genette, G. Palimpsests: Literature in the Second Degree. Translated by C. Newman, C. Doubinsky. Stages. Edited by M. Holquist, W. Motte, G. Pince, P. Meyer Spacks. Vol. 8. Lincoln: University of Nebraska Press, 1997. 490 p.
3. Kristeva, J. Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art. Edited by L. S. Roudiez. Translated by T. Gora, A. Jardine, L. S. Roudiez. New York: Columbia University Press, 2024. 352 p.
4. Lodge, D. The Campus Trilogy. London: Vintage Books, 2011. 912 p.
5. Newmark, P. A Textbook of Translation. New York: Prentice-Hall International, 1988. 402 p.
6. Zanettin, F. Translation-Driven Corpora: Corpus Resources for Descriptive and Applied Translation Studies. Manchester: St. Jerome Publishing, 2012. 244 p.
7. Лодж Д. Переміна місць. Пер. Т. Некряч. Івано-Франківськ: Вавилонська бібліотека, 2024. 280 с.

Петренко Анна

здобувачка першого рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник: Шуляк І.М., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови

TRANSLATION STRATEGIES FOR CONVEYING IRONY IN JANE AUSTEN'S NOVELS

Irony is one of the central artistic strategies in the novels of Jane Austen, shaping the psychological portrayal of characters and influencing perceptions of their

interpersonal relations. It permeates various levels of the text, including dialogues, narrative commentary, and evaluative remarks, while simultaneously revealing the author's critical stance toward the social norms of her time. According to literary critic Wayne C. Booth, irony is a deliberate rhetorical device in which a speaker or writer conveys a meaning that is opposite to the literal words, requiring the audience to recognise the difference between what is said and what is meant in order to fully understand the communication [7]. British literary scholar Marvin Mudrick examined Jane Austen's use of irony as a narrative strategy that not only develops characters but also critiques social conventions in her novels, especially Pride and Prejudice, Emma, and Persuasion. His work Jane Austen: Irony as Defense and Discovery argues that Austen's ironic technique reveals deeper moral insights beneath the surface of polite society [9, p. 132-137].

Austen's irony is grounded in a combination of objective humour and implicit social critique, particularly targeting materialism, gender inequality, and rigid societal expectations. As noted by Bahronova, irony in Jane Austen's novels "plays a vital role in the lasting relevance and intellectual richness of her literary works," highlighting that it extends far beyond mere humour [5, p. 288]. Bahronova emphasizes that irony functions as a multifaceted narrative device, serving not only as a source of subtle wit but also as a means of social critique, through which Austen exposes the contradictions and limitations of Regency society. Moreover, irony contributes significantly to character development by revealing individuals' flaws, misconceptions, and moral growth. It also carries an ethical dimension, encouraging readers to question accepted norms and engage in critical reflection. Thus, according to Bahronova, irony is central to understanding both the artistic complexity and the enduring significance of Austen's novels.

Rendering irony in Jane Austen's novels poses a significant challenge in literary translation, as it requires not only conveying meaning but also preserving the author's implicit evaluative stance and stylistic nuance, as well as the pragmatic effects of the utterances, including humour, sarcasm, and evaluation. Irony's "convoluted nature" involves the interaction of linguistic cues and cultural contexts, which often lack direct equivalents in target languages, thereby complicating efforts to render it faithfully across languages [8]. The aim of this study is to analyse the translation strategies applied to render ironic discourse in the novels of Jane Austen and to determine how successfully these strategies preserve the semantic and pragmatic features of irony in translation.

A notable illustration of verbal irony is found in the well-known opening statement of *Pride and Prejudice*:

1) ST: "*It is a truth universally acknowledged, that a single man in possession of a good fortune, must be in want of a wife"* [4]. In Ukrainian, this is translated as: TT: "*Загальновизнаною істиною є те, що одинак – та ще й при грубеньких грошах – неодмінно мусить прагнути одружитися*" [1]. The ironic effect is achieved through hyperbolic generalisation that exposes the mercenary nature of social conventions. In the Ukrainian translation, the phrase *"грубеньких грошах"* demonstrates expressiveness, enhancing the humorous and evaluative tone. The

translation is based on a target-oriented strategy [6], while the applied techniques include adaptation and synonymous substitution, ensuring both naturalness and preservation of irony.

2) ST: *"There is a fine old saying... 'Keep your breath to cool your porridge' – and I shall keep mine to swell my song"* [4]. In Ukrainian, this is rendered as, TT: **"***Є одна стара добра приказка, яку тут, звичайно ж, усі знають: 'Краще промовчати, ніж щось невлад сказати'. Тож я краще промовчу і прибережу свій запал для співів"* [1]. Since the ST saying lacks a direct equivalent, the translator uses cultural substitution by replacing it with a Ukrainian proverb that emphasises the target-oriented strategy in translation. This approach preserves the communicative effect of irony. Additionally, synonymous substitution is employed to render expressive elements such as *"swell my song."*

3) ST: *"For what do we live, but to make sport for our neighbours, and laugh at them in our turn?"* [4]. In Ukrainian, this is translated as, TT: *"Бо для чого ми ще живемо, як не для того, щоб утішати своїх сусідів та самим з них утішатися?"* [1]. The rhetorical question *"For what do we live, but to make sport for our neighbours…"* conveys irony by offering a satirical and exaggerated view of human social behaviour. The Ukrainian translation retains the interrogative structure while adapting idiomatic expressions to target language norms. The modulation and contextual substitution convey the intended ironic meaning through functional equivalence [6].

An opening line of Jane Austen's novel *Northanger Abbey* used to describe the large, unremarkable Morland family:

4) ST: *"A family of ten children will be always called a fine family, where there are heads and arms and legs enough for the number"* [3]. In Ukrainian, this is translated as, TT: *"Родину, що має десятьох дітей, завжди називають чудовою родиною, де голів, рук і ніг цілком достатньо"* [2]. In this example, irony is constructed through literal enumeration: *"a fine family… where there are heads and arms and legs enough…".* The translation preserves this structural feature through literal rendering, which allows the comic effect to remain intact, while the word-to-word translation strategy reinforces the evaluative and humorous component of the statement.

5) ST: "*In every power, of which taste is the foundation, excellence is pretty fairly divided between the sexes"* [3]. In Ukrainian, this is translated as, TT: *"У будь-якій справі, де потрібен вишуканий смак, перевага поділяється між обома статями рівномірно"* [2]. The translator preserves verbal irony, as Austen (through Henry) lightly mocks debates about the superiority of men or women. Transposition and modulation are employed, reflecting a communicative strategy, while explicitation is conveyed through phrases like *"вишуканий смак"*, which maintains the ironic and witty tone. This strategy allows Ukrainian readers to perceive both the humorous critique of gender disputes and the original satirical nuance. Irony directed at gender discourse is particularly evident in the statement *"excellence is pretty fairly divided between the sexes."* The translation ensures naturalness and preserves the ironic implication through adaptation and synonymous substitution, subtly reflecting Austen's critical perspective.

6) ST: *"A woman especially, if she have the misfortune of knowing anything, should conceal it as well as she can"* [3]. In Ukrainian, this is translated as, TT: *"А от жінці, якій випала прикрість бути хоч якось обізнаною, слід особливо ретельно це приховувати"* [2]. This statement exemplifies verbal irony, as it sarcastically critiques societal expectations imposed on women. Expressivation is conveyed through phrases like *"випала прикрість"* and *"особливо ретельно*", which reproduce the ironic and evaluative tone of the ST. The translator employs a target-oriented approach, using modulation *("особливо ретельно" for "as well as she can"*) and explicitation to highlight the absurdity of the situation for Ukrainian readers, thus maintaining both humour and critical commentary.

In *Pride and Prejudice* and *Northanger Abbey*, irony serves as a central stylistic device, allowing Austen to critique social conventions, gender expectations, and human behaviour with subtle wit and humour. The analysed examples demonstrate that verbal irony often relies on rhetorical questions, hyperbolic generalisations, and literal enumeration to achieve a satirical effect. Ukrainian translations preserve these ironic nuances through a combination of functional equivalence, adaptation, and target-oriented strategies. Specific techniques such as synonymous substitution, expressivation, and cultural adaptation enable translators to convey both the humorous and evaluative dimensions of Austen's prose, ensuring that the ironic tone is maintained while remaining natural and accessible for Ukrainian readers. Overall, these strategies highlight the translator's careful balancing of fidelity to the source text and communicative effectiveness in the target language.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Остін Дж. Гордість і упередженість / пер. В. Горбатька. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=8568 (дата звернення: 22.03.2026).
2. Остін Дж. Нортенгерське абатство / пер. Т. Шевченко. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=8570 (дата звернення: 22.03.2026).
3. Austen J. Northanger Abbey. URL: https://www.gutenberg.org/files/121/121-h/121-h.htm (дата звернення: 22.03.2026).
4. Austen J. Pride and Prejudice. 1813. URL: https://giove.isti.cnr.it/demo/eread/Libri/joy/Pride.pdf (дата звернення: 22.03.2026).
5. Bahronova D. Y. The concept of irony in Jane Austen's novels. XXI asrda innovatsion texnologiyalar, fan va ta'lim taraqqiyotidagi dolzarb muammolar. 2025. Vol. 3, Issue 12. 288 p. URL: https://zenodo.org/records/18064015 (дата звернення: 22.03.2026).
6. Baker M. In other words: A coursebook on translation (3rd ed.). Abingdon ; New York: Routledge, 2018. 390 p.
7. Booth W. C. A Rhetoric of Irony. URL: https://www.blinkist.com/en/books/a-rhetoric-of-irony-en (дата звернення: 22.03.2026).
8. Moreno Gimenez A. The Translation of Irony: examining its translatability into narratives. New Trends in Translation. Bern : Peter Lang. URL: https://doi.org/10.3726/b17512 (дата звернення: 22.03.2026).

9. Mudrick M. Jane Austen: Irony as Defense and Discovery. The Yale Review. 1952. Vol. 7, No. 2. P. 132–137.

Прадун Анастасія
здобувач першого рівня вищої освіти,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Василенко О.В.,
кандидат філологічних.наук, доцент кафедри практики англійської мови

КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Англійська мова є міжнародною мовою спілкування, вона виступає мовою науки, техніки та інформаційних технологій. Фразеологізми та терміни, як невід'ємна компоненти мови, поширюються у світі саме через неї. Важливу роль у цьому процесі відіграє масова культура, зокрема фільми та музична індустрія США і Великобританії, завдяки яким англійські фразеологізми стають популярними в різних країнах [3]. Проте існує проблема еквівалентного перекладу англійських фразеологізмів іншими мовами, зокрема українською. Отже, обрана тема є актуальною і поширеною в сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Фразеологізм – це стійке або напівстійке лексичне сполучення, яке використовується в мові як єдине ціле. Це специфічна одиниця мови, яка складається з двох або більше слів, що разом набувають особливого значення, що відрізняється від суми значень окремих компонентів. Наприклад, *there is no smoke without fire* – немає диму без вогню, *one's heart sank into one's boots* – душа пішла в п'яти [5].

Основні ознаки фразеологізмів:

- Семантична цілісність
- Метафоричність
- Відтворюваність у мовленні
- Роздільність
- Наявність не менше двох повнозначних слів [3].

Однією з важливих особливостей англійських фразеологізмів є вплив інших мов. Попри те, що англійська мова сьогодні використовується для міжнародного спілкування, у її фразеологічному складі зберігаються сліди різних мов і культур. Значна кількість фразеологічних одиниць походить із французької, латинської, грецької, іспанської та інших мов. Наприклад, вислів *not worth the candle* походить із французького *le jeu ne vaut pas la chandelle*, а *fifth column* з іспанського *quinta columna*, що пов'язано з подіями Громадянської війни в Іспанії 1939 року [3].

Іншою характерною рисою англійської фразеології є варіативність, що відображає її гнучкість і різноманітність. Фразеологічні одиниці можуть змінюватися за формою, структурою та значенням залежно від різних чинників.